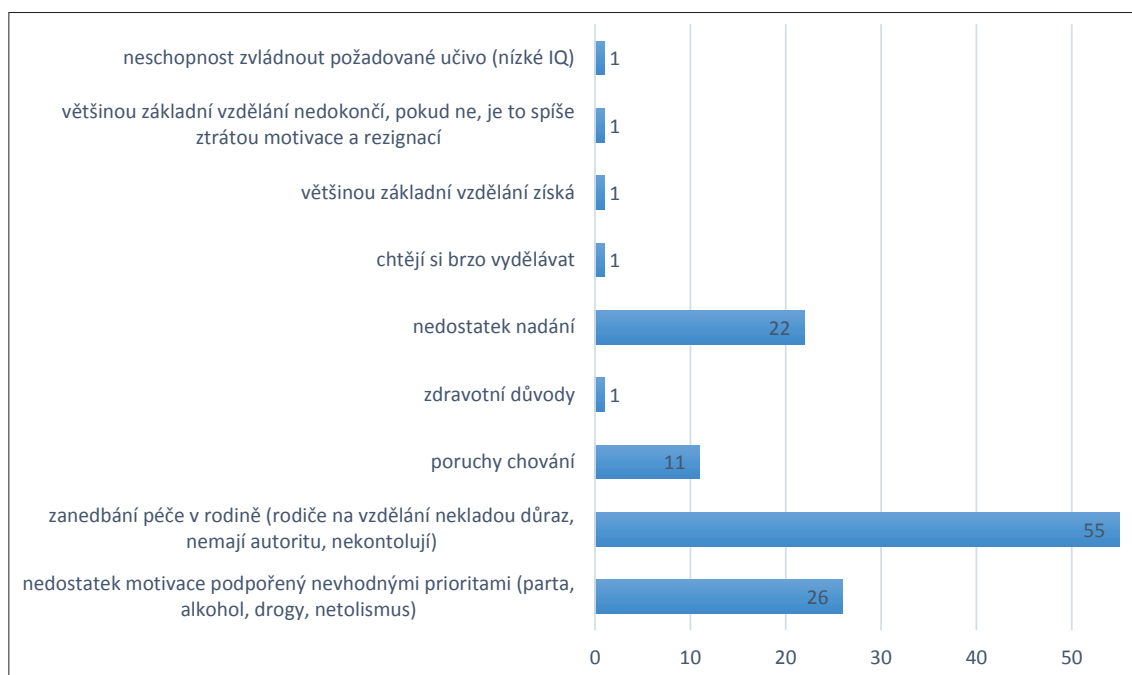

Dotazníkové šetření – motivace

Pro zjištění názorů učitelů týkající se demotivace ke vzdělávání byly sestaveny dva anonymní dotazníky zvlášť pro základní a střední školy. Na dotazník odpovědělo v případě základních škol 62 učitelů, v případě středních škol to bylo 34 učitelů.

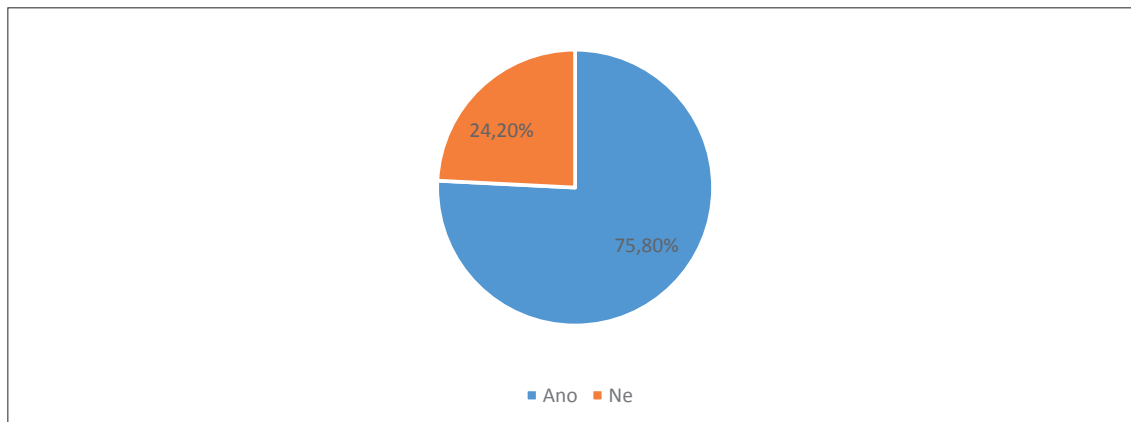
Základní školy

1. Název školy, ve které pracuji:
2. Z jakého důvodu nedokončí nebo nezíská základní vzdělání žák, který opakoval jeden nebo dva ročníky?

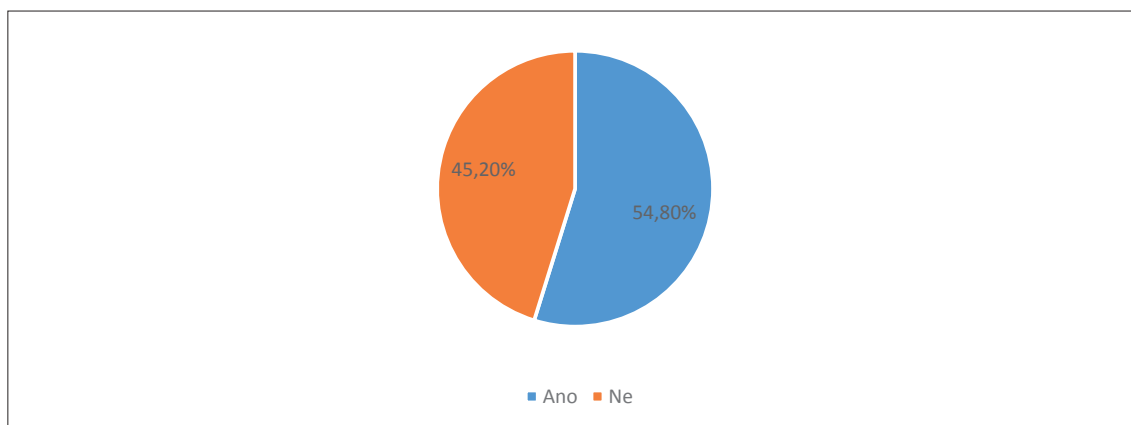
V odpovědích nejvíce převažovalo zanedbání péče v rodině, dále nevhodné priority a nedostatek nadání.

3. Ve studiu na naší škole pokračují žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku v nižším než 9. ročníku

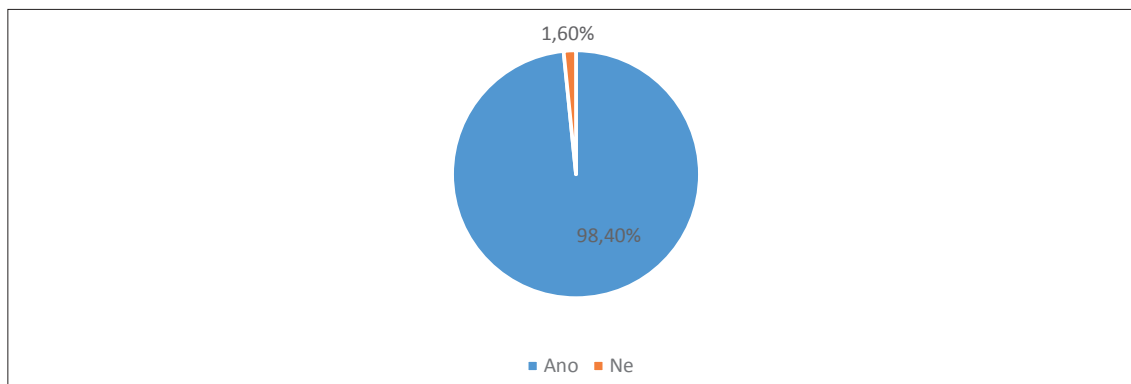
Většina základních škol tedy umožňuje žákům, kteří opakovali některý z ročníků, dokončit základní vzdělání.

4. Naše škola umožňuje získat základní vzdělání i žákovi, který ukončil povinnou školní docházku v nižším než 9. ročníku na jiné ZŠ.

Počet základních škol, které umožňují dokončit základní vzdělání i žákům z jiných škol, mírně převládá.

5. Informujeme srozumitelně žáka a zákonné zástupce o důsledcích spojených s nedokončením základního vzdělání (např. bez podpory v nezaměstnanosti, téměř nulová uplatnitelnost na trhu práce).

Lze konstatovat, že žák i rodina je ze strany školy téměř ze 100 % řádně informována.

6. Prostor pro vlastní vyjádření

Někteří z učitelů využili možnosti sdělit svůj názor. Převažuje ten, který dává za pravdu odpovědím na otázku č. 2. Z celkového počtu 16 vyjádření uvádíme tato:

„Je jim to naprosto jedno. Učitelé, výchovní poradci i metodik prevence by se mohli umluvit. Taková je bohužel realita. Bylo by velmi přínosné, kdyby se už konečně na tu realitu někdo přišel podívat.“

„Žáci ani zákonní zástupci většinou nemají zájem o setrvání žáka na ZŠ. Žák má většinou hluboké neznalosti z předchozích let, bývá neúspěšný, často má na vysvědčení pětky a u některých je problém s pravidelnou docházkou. Z tohoto důvodu se ani nepokoušejí o dokončení 9. ročníku, neboť u většiny hrozí, že ho úspěšně nezakončí.“

„Rodiče se o další vzdělávání dětí nezajímají, ke konzultaci přicházejí do školy až na vyzvání, někdy se ani nedostaví. Velmi často se setkáváme s tím, že rodiče po konzultaci přihlášku posílají, ale dítě pak nikam nenastoupí. Pokud nejsme schopni spolupracovat s rodiči (pro jejich nezájem), děti budou zůstávat doma. Máme zkušenosti s rodinami, kde několik sourozenců po ukončení ZŠ zůstává doma – vyjádření jedné matky: Do 18 let budou doma a pak si najdou práci. Většinou se jedná o rodiny sociokulturně znevýhodněné. Tady by byl prostor pro práci sociálních pracovníků a neziskových organizací.“

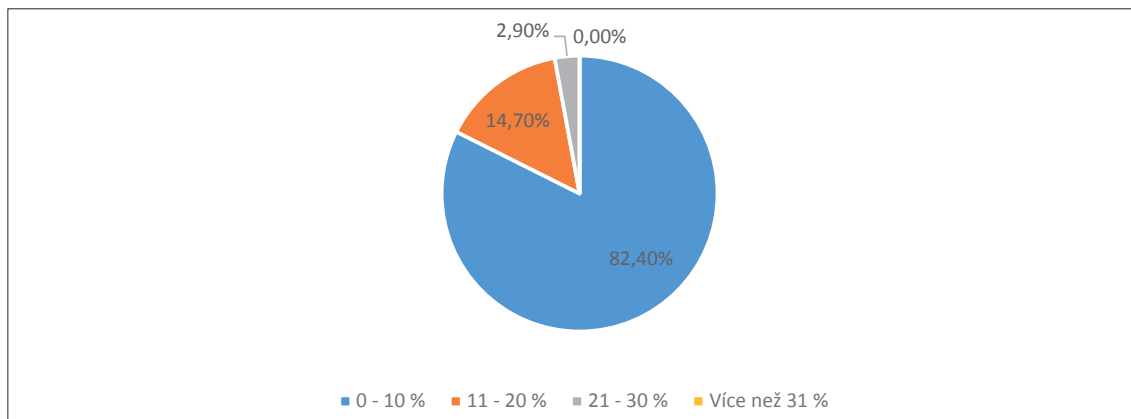
„Věnujeme této problematice hodně času. Vysvětlujeme, přemlouváme zákonné zástupce i žáky, aby docházku dokončili a získali tak základní vzdělání. Velmi často však vítězí to, že zůstanou doma a budou na dávkách, jako celá rodina, děvčata bývají velmi brzy po ukončení docházky do ZŠ gravidní.“

„Každý žák se řeší individuálně ve spolupráci s výchovným, kariérním poradcem, metodikem prevence, vedením školy a rodiči.“

Střední školy

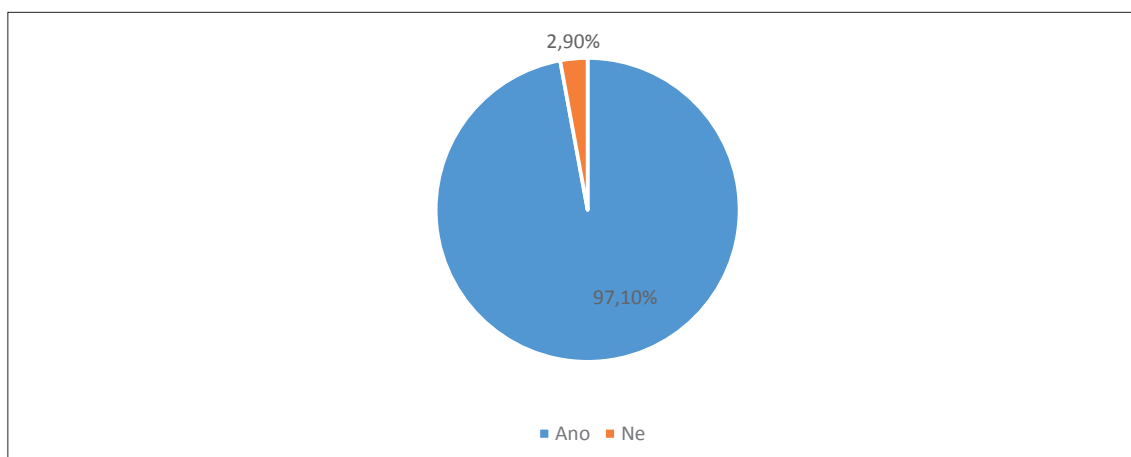
1. Název školy, ve které pracuji:

2. Jaký je průměrný procentuální podíl žáků, kteří předčasně ukončí vzdělávání, v poměru k celkovému počtu žáků školy?

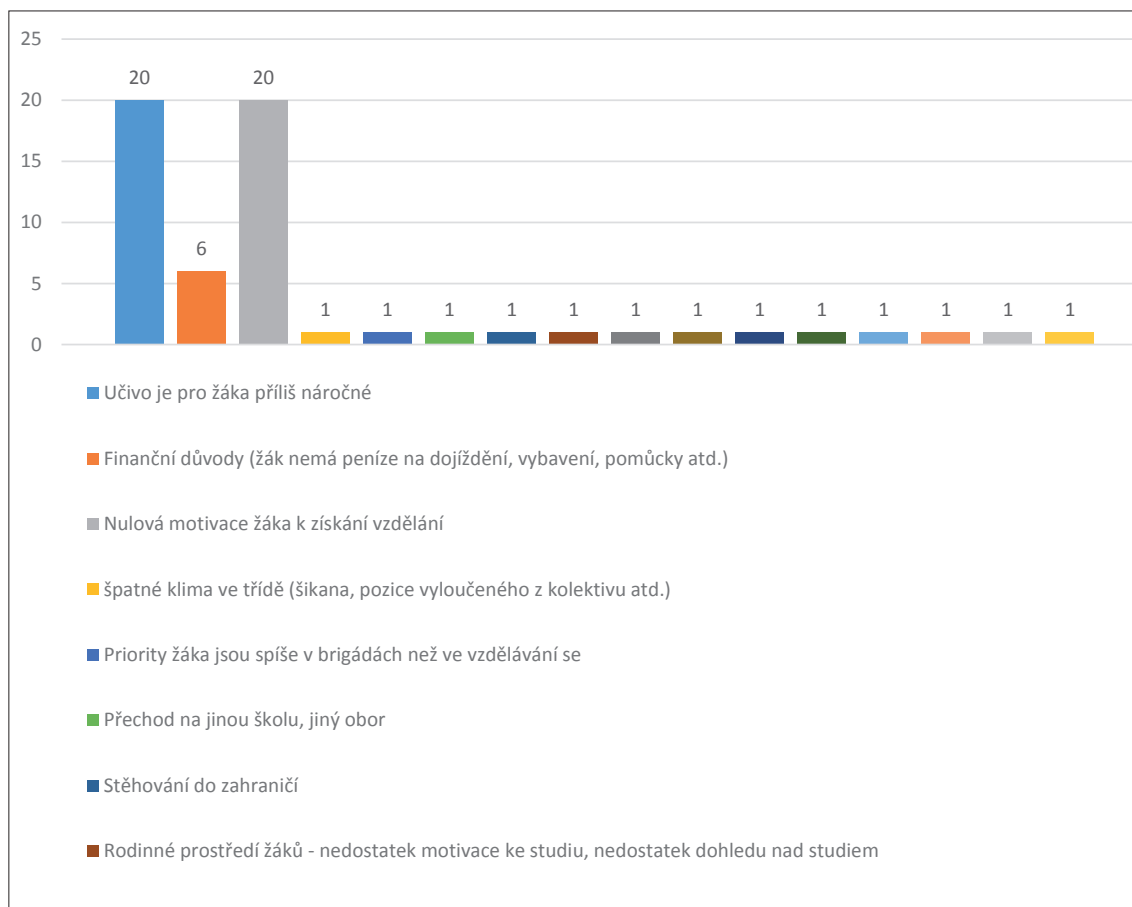
Na většině středních škol se jedná o poměr nižší než 10 % z celkového počtu žáků školy, kteří tuto školu nedokončí.

3. Škola je obeznámena s důvody, ze kterých žák předčasně ukončil vzdělávání.

Naprostá většina škol zná důvody, pro které žák ukončil vzdělávání.

4. Nejčastější příčiny předčasného ukončení vzdělávání jsou: (možnost zaškrtnout více možností)

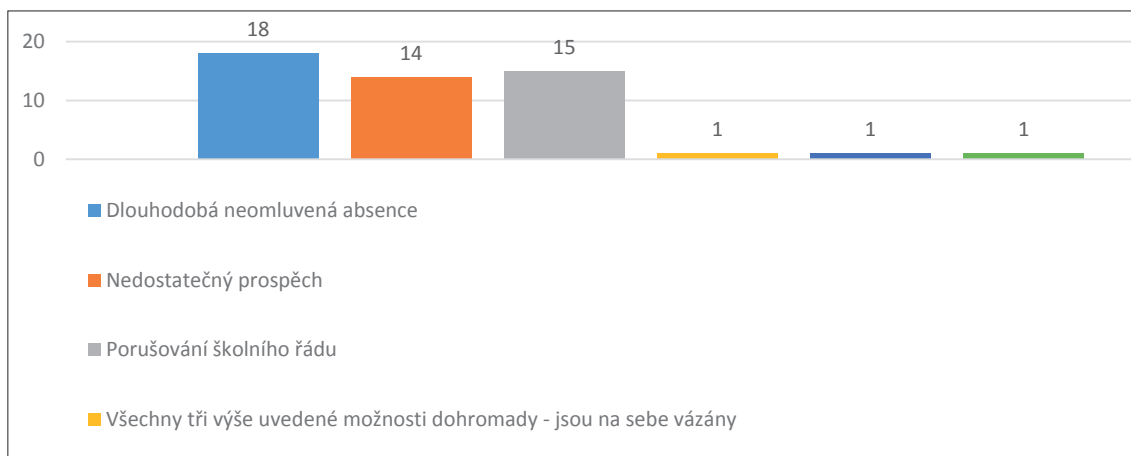

Respondenti měli na výběr z těchto možností (přičemž mohli zaškrtnout i více odpovědí) a někteří učitelé přidali vlastní vyjádření:

- Žák nemá dostatečný zájem o specifický obor.
- Učivo je pro žáka příliš náročné, minul se oborem, až při studiu zjistil, že ho budoucí zaměření ne baví nebo ho jinak zatěžuje.
- Žák nechce překonat překážky, motivovat se, něco pro své vzdělání udělat. Většinou je to kombinace dlouhodobé absence, vyhýbání se výuky.
- Stěhování.

Nejvíce však převažují odpovědi a) a c), tedy přílišná náročnost učiva a nedostatečná motivace žáka.

5. Nejčastějším důvodem pro vyloučení žáka z naší školy je:

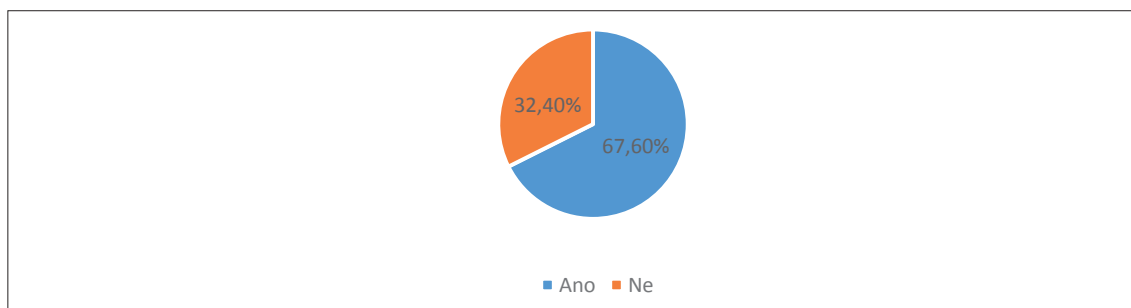
Mimo nabízené možnosti byly uvedeny i odpovědi:

- Žáci v ojedinělých případech odcházejí na jinou školu, když na studium nestačí, asi za 15 let byla z naší školy vyloučena 1 žákyně.
- Většinou je propojená dlouhodobá neomluvená absence s kombinací omluvené absence a tím pádem nedostatečný prospěch.

6. Rozhodnutí o vyloučení žáka ze školy předchází: (napsat postup, např. opakované oslovení zákonných zástupců, oslovení neziskových organizací se žádostí o intervenci aj.)

Nejčastěji uváděnou odpovědí byla tato: Opakované jednání se žákem, se zákonnými zástupci, vyčerpání výchovných opatření.

7. Na naší škole uplatňujeme motivační systém pro žáky, aby předčasně neukončovali vzdělávání (finanční ohodnocení prospěchu či řádné docházky do školy, hmotný – tablety, telefon, ŘP atd., nadstandardní vybavení školy, odpolední doučování, kroužky.)

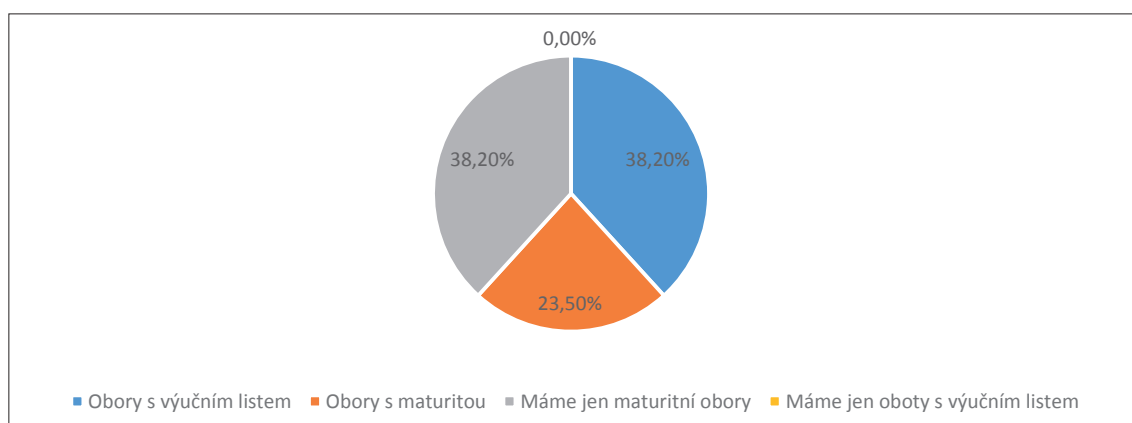

8. V případě, že ano, jaký:

Respondenti uvedli tyto motivační systémy uplatňované ve škole, na které učí:

- Odměny (věcné dary či poukázky) jsou určeny pro vynikající žáky či žáky, kteří reprezentují školu na soutěžích apod., nepovažují za vhodné snažit se tímto způsobem motivovat žáky ohrožené školním neúspěchem. Všichni vyučující umožňují žákům konzultace, kde se ale předpokládá aktivní zájem žáků.
- Finanční ohodnocení za vyznamenání, některé obory mají motivační a prospěchová stipendia z Krajského úřadu. Nabízíme doučování a konzultace.
- Nadstandardní vybavení školy.
- Kroužky, besedy, informační systém (nástěnky, používání elektronických systémů).
- Individuální práce s žákem – pohovory, doučování, spolupráce s rodinou.
- Rozšířená výuka jazyků.
- Tablet.
- Sebehodnotící list, bonifikace.
- Prostupnost mezi obory, lze je měnit v rámci školy, zahraniční stáže, mimoškolní činnost, projekt „Učíme se vedle sebe“.

9. Podíl žáků, kteří předčasně ukončí vzdělání na naší škole, je vyšší v těchto oborech:

Vzhledem k tomu, že dotazník byl zaslán do středních škol bez rozdílu, zda se jedná o gymnázia či odborné školy, nelze považovat tyto odpovědi za validní.

10. Prostor pro vlastní vyjádření

Z celkového počtu 10 vyjádření uvádíme tato:

„Pro náš typ školy tento dotazník považuji za vytvořený mimo realitu. Žáky s SVP máme, i když většinu ne oficiálně diagnostikovanou a oficiálně podchycenou. Problémem inkluze není (což na mě ale vyplývá z tohoto i jiných dotazníků) zajímat se, co všechno naši učitelé ještě ke své práci všechno mohou zvládat... učit zdravé děti, nadané děti, děti znevýhodněné či s SVP; vyplňovat stohy papírů, spolupracovat s mnoha institucemi, účastnit se neustále nějakých školení, vytvářet materiály v rámci tzv. šablon či ŠAP, KAP apod. Problém tkví v tom, jak konečně učitelům uzpůsobit pracovní podmínky (tj. méně

zbytečné administrativy, méně žáku ve třídách, méně hodin v úvazku, nechtít po učitelích, aby si museli sami tvořit výukové materiály či z nich dělat manažery projektů apod.), aby měli opravdu prostor a energii věnovat se pedagogické činnosti. A zde je základem především navýšení finančních prostředků do škol – ale takovéto podněty v neustálých dotaznících k inkluzi opravdu nevidám. A navíc, neustálé dotazníky a zcela uměle vytvořené ŠAPy a KAPy nám jako učitelům v práci nepomáhají, spíše naopak.“

„Podíl vyloučených žáků je minimální, žáci ve většině případů mají velkou motivaci školu dokončit a škola věnuje maximální pozornost žákům, kteří se ocitnou v potížích jakéhokoli druhu (školské poradenské pracoviště) a ty by mohly zhoršit školní prospěch. Pravidelně ve třídách provádíme šetření – sociometrie, klima třídy a pyramida vztahů. Úzce spolupracujeme s PPP v Sokolově, případně s OSPOD.

„Nezaměřovat aktivity na školy, ale na selhávající rodiny.“

„Počet takových žáků na naší škole nedosahuje ani jedno procento.“

„Jsme škola rodinného typu, takže vše funguje OK.“

„Neúspěch ve škole často souvisí s rodinným zázemím, které je sociálně slabé, dále je to nedostatečná motivace žáka v souvislosti s rodinou a vedením k potřebě vzdělání – zvl. u E oborů, neúspěšní žáci neustále přestupují z jedné školy na druhou, je to pro ně velká výhoda, které využívají, přijímací řízení by mělo být v celé republice zpřísněno, na střední školu by měli přicházet žáci motivovaní ke vzdělání a v oborech s maturitou by to měli být žáci – studijní typy. Žáci přicházejí z druhého stupně základní školy nepřipraveni, chybí jim základní poznatky v jednotlivých předmětech zvl. je to matematika, fyzika, český jazyk, cizí jazyk. Neumí se učit. Chybou je i velké množství gymnázií, kam přicházejí žáci, kteří tam nepatří. Jsou to žáci, kteří dříve nastupovali na střední odborné školy – nyní jsou i s trojkami na gymnáziu. Velkým problémem je, že lékaři nechtějí dávat žákům do omluvného listu razítka, rodiče často lžou, dítě kryjí v jeho záškoláctví. Dospělý žák si napíše omluvku kdykoliv. Stoupá velké množství omluvených i neomluvených hodin. S tím souvisí pak neúspěch ve škole a na praxi. Škola je přeplněna žáky s podpůrnými opatřeními, v některých třídách již individuální přístup není možný – viz třídy E oborů, kde je příliš vysoký počet žáků. Výchovní poradci jsou zahlceni administrativou a velkým počtem žáků s podpůrnými opatřeními, nelze se pak detailně zabývat jednotlivými žáky včas – výchovný poradce by měl mít pouze poloviční úvazek přímé vyučovací povinnosti – zvl. na velkých školách s více budovami. Snížený úvazek by měli mít i metodici prevence. Jejich práce by měla být oceněna lépe.“

„Ze školy odchází žáci ze sociálně slabého rodinného prostředí – rodina nemá zájem, aby se dítě vyučilo, nemotivují jej. Dítě nemá životní cíl ani představu o tom co chce v životě dělat, nemá zájem ráno vstávat a jít do školy. Selhává výchova v rodině.“

„Zatím máme obor s výučním listem jen dva roky, zatím v něm ukončilo vzdělávání málo žáků oproti našim zkušenostem s maturitními obory.“

„U otázky č. 9 bych vyjádřila, že je téměř srovnatelný počet žáků, kteří končí v oborech s výučním listem i v oboru s maturitou. O trochu více obor s výučním listem.“